

SIPOON KUNNAN
LAKISÄÄTEISEN AAMU- JA
ILTAPÄIVÄTOIMINNAN
TOIMINTASUUNNITELMA

Päivitetty 20.5.2021

Suomenkielinen koulutusjaosto 8.6.2021

Sisällysluettelo

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat ja linjaukset	3
2. Toiminnan tavoitteet	3
3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö ja toiminnan suunnittelu	4
4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen periaatteet	4
4.1 Toiminnan rahoitus ja määrärahan jako	4
4.2 Toimintapaikat ja -tilat	5
4.3 Toiminta-aika	5
4.4 Toimintamaksu	5
4.5 Toiminnasta tiedottaminen	5
4.6 Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit	5
4.7 Lapsiryhmän koko	6
4.8 Kuljetusten järjestäminen	6
4.9 Välipalan järjestäminen	6
4.10 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sekä vakuutusasiat	6
5. Henkilöstö	6
5.1 Ohjaajien rikostaustan selvittäminen	7
6. Yhteistyö ja tiedonkulku	7
7. Lakisääteisen iltapäivätoiminnan arviointi ja seuranta	7

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat ja linjaukset

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain 8 a luvun mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jota kunta voi järjestää tai hankkia. Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä perusopetuslain 48 a §:n 3 momentin mukaisesti, antamalla toimintaa varten perusteet. Toiminta tulee järjestää näiden perusteiden sekä perusopetuksen arvojen mukaisesti. Perusopetuksen arvoja ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen.

Jos kunta järjestää lakisääteistä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, sitä tulee tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kaikille erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa. Toimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon kieliryhmien tarpeet. Sipoossa on päätetty, että toimintaa järjestetään kieliryhmittäin kaikille halukkaille ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille. Niiden oppilaiden osalta, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, toimintaa on päätetty tarjota vuosiluokilla 1–6 oleville oppilaille.

Toimintaa voidaan järjestää arkipäivisin osallistujamääristä riippuen esim. klo 7.30-16.30 välisenä aikana. Sipoossa iltapäivätoimintaa tulee järjestää kaikkina koulupäivinä vähintään kolme tuntia päivässä, poikkeuksena mahdolliset lauantaille ajoittuvat koulupäivät. **Lakisääteinen toiminta painottuu Sipoossa iltapäivään**, koska tarve on silloin suurempaa kuin aamulla eikä lakisääteinen tuntimäärä riitä sekä aamu- että iltapäivätoiminnan järjestämiseen.

Sipoossa kunta vastaa toiminnan kokonaisuudesta. Kunta voi järjestää toiminnan itse tai hankkia palveluja erilaisilta julkisilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä voidaan hyödyntää kunnan eri toimialojen sekä muiden toimijoiden palveluja. Toiminnan toteutuksen tulee tapahtua ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilöstön valvonnassa.

2. Toiminnan tavoitteet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yleisenä tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajanviettotavoille sekä tukea perheitä ja koulua niiden kasvatustehtävän toteuttamisessa. Lisäksi toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä riskitekijöitä, jotka liittyvät lapsen valvomattomaan ajankäyttöön ja yksinoloon. Toiminnalla pyritään myös edistämään yhteiskunnallista tasa-arvoa ja ehkäisemään syrjäytymistä. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee myös huolehtia toimintaympäristön turvallisuudesta ja siitä, että lapset eivät joudu kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan kohteiksi.

3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö ja toiminnan suunnittelu

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla on sisällöllisesti oma erityisluonteensa, jolle on ominaista toiminnan monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja vapaaehtoisuus. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjä ja toteuttaja määrittelevät ja valitsevat toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt sekä mahdolliset painotukset. Toiminnan yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat paikalliset olosuhteet ja tarjonta, toteuttajien omat vahvuudet, painotukset sekä käytännön mahdollisuudet. Sisältöjen tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden saavuttamista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällölliset kokonaisuudet on määritetty perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa seuraavanlaisesti:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- kädentaidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa painotetaan lapsen omia kokemuksia. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa. Myös koulun kerhotoiminta ja taiteen perusopetus voivat olla osa lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa. Lapsen ja ohjaajan yhteinen keskustelu siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaa ja mikä tuottaa hänelle iloa, vaikuttaa toiminnan sisältöjen käytännön toteutukseen.

Tarkemmat sisältökuvaukset esitetään vuosittain laadittavassa koulukohtaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnan lukuvuosisuunnitelmassa, joka sisältyy koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen periaatteet

4.1 Toiminnan rahoitus ja määrärahan jako

Iltapäivätoiminta rahoitetaan kunnalle myönnettyllä valtionosuudella, huoltajilta perittäville kuukausimaksuilla sekä kunnan mahdollisesti myöntämällä muilla määrärahoilla.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen varataan koulukohtainen määräraha. Ulkopuoliselle aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjälle kunta maksaa kuukausittain ennakoon ilmoitetun täyteen tukeen oikeuttavan osallistujamäärän mukaisen korvauksen.

4.2 Toimintapaikat ja –tilat

Opetuspäällikkö päättävää aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan käyttää koulun tiloja tai muita toimintaan soveltuvia toimintaympäristöjä tai tiloja. Kunnan on huolehdittava siitä, että tilat ja välineet ovat turvallisia. Tilan turvallisuudessa on huomioitava tilan riittävä koko lapsiryhmän kokoon nähden. Toimintaympäristön tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, ja sitä suunniteltaessa tulee ottaa turvallisuuden lisäksi huomioon toiminnan luonne ja tarkoitus, lapsen kiinnostuksen kohteet ja toiminnan monipuolisuus. Sipoossa on päätetty, että aamu- ja iltapäivätoiminta tapahtuu joko koulussa tai koulun läheisyydessä sijaitsevassa muussa edellä mainitut vaatimukset täyttävässä tilassa.

4.3 Toiminta-aika

Sipoossa lakisääteinen toiminta-aika on sijoitettu iltapäivään. Toimintaa järjestetään keskimäärin kolme tuntia päivässä lapsen koulupäivän päättymisestä alkaen. Yli kolmen tunnin menevän toiminnan osalta koulu määrittää toiminnan järjestämisen laajuuden. Toiminnan järjestämisen laajuudessa tulee huomioida lapsiryhmän koko (luku 4.7.). Myös aamutoiminnan järjestämisestä ja sen toiminta-ajasta päättää koulu itse. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään vain lukuvuoden työaikoina.

4.4 Toimintamaksu

Sivistysvaliokunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintamaksuista ja maksuperiaatteista. Maksut ja maksuperiaatteet on luettavissa kunnan kotisivuilta.

4.5 Toiminnasta tiedottaminen

Kunnan virallisena viestintäkanavana kodin ja koulun välillä on Wilma. Koulut tiedottavat aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvistä asioista huoltajia sekä tiedotteilla että viesteillä. Koulut eivät ylläpidä muita viestintäkanavia esimerkiksi WhatsApp-ryhmiä ja sähköpostilistoja.

4.6 Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit

Sipoon kunta järjestää vapaaehtoista aamu- ja iltapäivätoimintaa kaikille ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille. Oppilas, jolle on tehty erityistä tukea koskeva päätös, saa osallistua toimintaan kuudenteen luokkaan asti. Rehtori päättää oppilaan ottamisesta koulussaan järjestettävään iltapäivätoimintaa

Toimintaan tulee hakea lukuvuosittain. Hakemiseen liittyvistä asioista tiedotetaan Wilman kautta sekä kunnan kotisivuilla. Toimintaan voi hakeutua myös hakuajan ulkopuolella.

4.7 Lapsiryhmän koko

Alle 8 lapselle ei järjestetä aamu- ja iltapäivätoimintaa, vaan lapset siirtyvät tällaisessa tapauksessa sellaiselle koululle, jossa toimintaa järjestetään. Mikäli lakisääteiseen iltapäivätoimintaan osallistuvia lapsia on alle 8, mutta toiminnan järjestäminen muualla on mahdotonta tai entistä kalliimpaa, voidaan pienempikin ryhmäkoko hyväksyä.

Lapsiryhmän koko vaikuttaa myös siihen, pystytäänkö koululla tarjoamaan lakisääteisen 3 tuntia/päivä ylittävää iltapäivätoimintaa. Ylimenevien tuntien osalta koulu päättää toiminnan järjestämisestä. Jotta toimintaa voidaan järjestää yli 3 tuntia/päivä, tulee yli 3 tuntia/päivä toimintaan osallistuvia lapsia olla vähintään 5.

4.8 Kuljetusten järjestäminen

Sipoon kunnan esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteet löytyvät kunnan kotisivuilta.

4.9 Välipalan järjestäminen

Koulu tarjoaa lakisääteiseen iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille välipalan. Välipalan tarkoituksena on auttaa oppilasta jaksamaan pitkä päivä koulussa. Varsinaista subjektiivista oikeutta välipalaan iltapäivätoimintaan osallistuvilla oppilaalla ei ole, joten toiminnan järjestäjä saa päättää välipalan tarjoamisen ajankohdan. Välipala pyritään järjestämään kouluruokailun ja iltapäivätoiminnan kannalta sopivaan ajankohtaan.

4.10 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sekä vakuutusasiat

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat oppilaat ovat normaalin oppilasta koskevan koulun tapaturmavakuutuksen piirissä. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee myös sisällyttää koulujen turvallisuus- ja pelastussuunnitelmiin. Pelastussuunnitelmassa olevat vastualueet tulee mainita erikseen aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta, sillä koko koulun henkilökunta ei ole paikalla aamu- ja iltapäivätoiminnan toiminta-aikoina. Myös pelastusharjoituksia on hyvä tehdä erikseen aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

5. Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla riittävä määrä kelpoisuuden omaavia, osaavia ja ammattitaitoisia ohjaajia. Syksystä 2009 alkaen aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajaksi on ollut kelpoinen henkilö, joka on suorittanut jonkin laissa määritellyistä tutkinnoista, joka antaa pätevyyden toimia aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajana. Suositus on, että kullakin aamu- ja iltapäivätoiminnan lapsiryhmällä tulee olla ainakin yksi em. kelpoisuusvaatimukset täyttävä

ohjaaja. Toiminnassa avustavalta henkilöstöltä edellytettävä taito ja soveltuvuus tehtävään jäävät toiminnan järjestäjän harkittavaksi.

Koulun itsensä järjestämässä aamu- ja iltapäivätoiminnassa tehtävänimike on aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja. Ulkopuoliset palveluntuottajat voivat halutessaan käyttää muita nimikkeitä. Mikäli samassa toimipaikassa on useita ohjaajia, on syytä nimetä vastuuhjaaja.

Ohjaajan tehtävät:

- toiminnan suunnittelu, ohjaaminen ja vastuu lapsiryhmästä
- toimintasuunnitelman toteuttaminen
- osallistuminen yhteisiin kokouksiin
- oman ammattitaidon päivittäminen

5.1 Ohjaajien rikostaustan selvittäminen

Toiminnan järjestäjä vastaa siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat ovat päteviä ja heidän rikosrekisteriotteensa on tarkastettu (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002). Rehtori vastaa, että toimintaa ohjaavien henkilöiden rikostausta on näin selvitetty.

6. Yhteistyö ja tiedonkulku

Sipoossa tehdään aktiivista yhteistyötä kodin ja koulun välillä myös aamu- ja iltapäivätoiminnan kohdalla. Yhteydenpito hoidetaan pääasiassa Wilman välityksellä.

Oppilasta koskevia toiminnan järjestämisen kannalta tarpeellisia tietoja voidaan huoltajan suostumuksella antaa koulusta iltapäivätoiminnan järjestäjälle. Samalla periaatteella voidaan tiedonsiirtoa toteuttaa myös iltapäivätoiminnasta kouluun. Vaitiolovelvollisuutta ja tietojen salassapitoa koskevia säädöksiä tulee kaikkien noudattaa.

Oppilaan koulunkäyntiin ja oppimisen tukeen liittyvien asioiden käsittelyyn voidaan tarpeen vaatiessa ottaa mukaan myös aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö. Kun yksittäisen oppilaan asiaa käsitellään tapauskohtaisessa asiantuntijaryhmässä, voi iltapäivätoiminnan ohjaajan osallistuminen olla joissakin tapauksissa tarpeellista. Tällöin pyydetään oppilaan tai huoltajan yksilöity kirjallinen suostumus siihen, että iltapäivätoiminnan edustaja osallistuu ryhmän työskentelyyn. Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunnan osallistuminen oppilashuoltoon perustuu siis sopimukseen huoltajien kanssa.

7. Lakisääteisen iltapäivätoiminnan arviointi ja seuranta

Lain mukaan kunnan on arvioitava järjestämäänsä tai muulla tavoin hankkimaansa iltapäivätoimintaa. Kunta on myös velvollinen osallistumaan ulkoiseen arviointiin. Arviointitulokset ovat julkisia. Seuranta varten tehdään vuosittain yhteinen arviointi toiminnalle asetettujen

tavoitteiden toteutumisesta ja laatutasosta. Arvioinnin tavoitteena on edistää ja kehittää iltapäivätoiminnan toimintamahdollisuuksia ja käytännön toteutusta.

Toimintaa arvioidaan lukuvuosittain kirjaamalla arvio aamu- ja iltapäivätoiminnan lukuvuosisuunnitelmaan.

Opetushallituksen laatimat Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/131412_po_aamu_ja_iltapaivatoiminnan_perusteet_2011.pdf